

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อความสำเร็จ ในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรก

ลัดดาวัลย์ ขำงาม พย.บ*

Received: 14 มิ.ย.65

Revised: 29 ส.ค.65

Accepted: 30 ส.ค.65

บทคัดย่อ

บทนำ: การตั้งครรภ์ของหญิงวัยรุ่นเป็นภาวะวิกฤตต่อบทบาทการเป็นมารดาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรก

วิธีการศึกษา: งานวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง เลือกหญิงตั้งครรภ์แบบเจาะจง คือหญิงตั้งครรภ์อายุไม่เกิน 19 ปี ครรภ์แรกขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของโคเฮน (Cohen, 1988) จำนวน 50 ราย ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองที่พัฒนามาจากแนวคิดทฤษฎีของแบนดูรา โดยใช้ทักษะตั้งใจ การเก็บจำ การกระทำและแรงจูงใจ จำนวน 4 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส/อยู่ร่วมกันกับสามี ความพร้อมในการตั้งครรภ์ ประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กก่อน และแบบสอบถามความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของศรีสมร ภูมณสกุล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test (Dependent t-test)

ผลการศึกษา: พบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นหลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง มีคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์ และระยะ 72 ชั่วโมงหลังคลอดสูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$ และ $p < 0.001$ ตามลำดับ)

สรุปผลการศึกษา: โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองช่วยส่งเสริมความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรก

คำสำคัญ: หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น, การรับรู้ความสามารถของตนเอง, ความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดา

*กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ โรงพยาบาลบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

The Effects of Enhancing Self Efficacy Program on Maternal Role Attainment among Adolescent Pregnant Woman

Laddawun Khumngam B.N.S*

Abstract

Introduction: Adolescent pregnancy is regarded as a critical incident that can affect both physically and mentally health. This research aimed to investigate effects of a self-efficacy enhancement program on maternal role attainment among adolescent pregnant women.

Methods: This quasi-experimental research employed pre-and post tests. The samples were selected through purposive sampling. The sample comprised 50 pregnant women aged not over 19 years. The research used a self-efficacy enhancement program as suggested by Albert Bandura. The samples followed the instructions in the program, practicing paying attention, memorizing, doing, and motivating four times (30 min each). The instruments were personal information records and a questionnaire by Srisamorn Pumonsakun. Data were analyzed using T-test.

Results: After the end of program, it was found that the score of the experimental on maternal role attainment was statistically higher than before at GA 38 weeks and 72-hour postpartum was significantly higher than before ($p < 0.05$ and $p < 0.001$).

Conclusion: Social workers and nurses at antenatal care clinics should promote maternal role attainment of adolescent pregnant women by using the self-efficacy enhancement program.

Keyword: Adolescent Pregnant women, Self-efficacy, Maternal role attainment

* Social Work department, Banmi hospital Lopburi Province

บทนำ

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นเป็นปัญหาที่ทั่วโลกให้ความสำคัญและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี จะมีการตั้งครรภ์ในหญิงวัยรุ่นมากกว่า 1 ล้านคนสำหรับประเทศไทยในปี 2562 กรมอนามัยพบว่าสถิติการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น อายุ 15-19 ปี คลอดบุตรเฉลี่ยวันละ 169 คน โดยมีวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 15 ปี คลอดบุตรเฉลี่ยวันละ 6 คน ในจำนวนหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวน 63,831 ราย โดยแยกหญิงคลอดอายุระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 61,651 ราย หญิงคลอดอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 2,180 ราย และยังพบว่าหญิงตั้งครรภ์ซ้ำและอายุต่ำกว่า 20 ปี มีถึง 5,222 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.2

หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมักจะรู้สึกว่าจะไม่มีความสามารถเพียงพอในการแสดงบทบาทมารดาได้เนื่องจากหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นยังขาดความเชื่อมั่นในการดำรงบทบาทมารดา และรู้สึกว่าการดูแลทารกเป็นเรื่องที่ยากลำบาก^{31,32} เนื่องจากวัยรุ่นเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะต้องมีการเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่การมีวุฒิภาวะทางร่างกายอาจไม่สอดคล้องกับวุฒิภาวะทางด้านอารมณ์และจิตใจเมื่อมีการตั้งครรภ์เกิดขึ้นหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นจะยังมีความต้องการและมีพฤติกรรมเช่นเดียวกับวัยรุ่นทั่วไปในขณะที่การตั้งครรภ์และการเป็นมารดาจะเป็นบทบาทของผู้ใหญ่ที่ต้องการความรับผิดชอบภาวะวิกฤตจากการตั้งครรภ์ซึ่งถือว่าเป็นภาวะวิกฤตของวุฒิภาวะที่ก่อให้เกิดความเครียดแก่หญิงตั้งครรภ์เนื่องจากต้องเตรียมตัวรับบทบาทใหม่ซึ่งเป็นภาระผูกพันในการที่จะต้องดูแลรับผิดชอบอีกชีวิตหนึ่งที่กำลังจะเกิดมาไปตลอดชีวิตของตนเองมารดาตั้งครรภ์วัยรุ่นมีการปรับตัวต่อบทบาทความเป็นแม่ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม ใน 6 ระยะดังนี้ (1) การยอมรับการตั้งครรภ์แม่วัยรุ่นแสดงออกในการยอมรับการตั้งครรภ์ด้วยการดูแลสุขภาพร่างกาย การเข้ารับการศึกษาการปรึกษาถึงแม้ว่าแม่วัยรุ่นส่วนใหญ่จะต้องเผชิญกับสถานะทางอารมณ์ในเชิงลบเนื่องจากความกังวลต่อการเปิดเผยการตั้งครรภ์ก็ตาม

แต่ครอบครัว เครือญาติ เพื่อน และเพื่อนบ้านเป็นบุคคลสำคัญต่อการปรับตัวทางสังคมของแม่วัยรุ่นในการยอมรับการตั้งครรภ์ (2) การสร้างสัมพันธภาพกับทารก แม่วัยรุ่นทุกกรณีสร้างสัมพันธภาพกับลูกด้วย การเลี้ยงดูลูกและให้นมลูกด้วยตัวเองตั้งแต่หลังคลอด ตลอดจนมีการพูดคุยและเล่นกับลูกบ่อยครั้ง (3) การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในตนเอง แม่วัยรุ่นที่มีอาการเจ็บป่วยจากการตั้งครรภ์ จะมีวิธีดูแลตนเองตามอาการและโรคประจำตัวของแต่ละคน อีกทั้งยังต้องปรับตัวและจัดการต่อการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ในเชิงลบ ด้วยภาวะเครียดและกังวลเกี่ยวกับการเลี้ยงดูลูกและปัญหาเศรษฐกิจ (4) การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสัมพันธภาพกับคู่สมรส แม่วัยรุ่นมีการปรับตัวร่วมกันกับสามีต่อพฤติกรรมทางเพศสัมพันธ์ โดยสามีแสดงความรักและเอาใจใส่แม่วัยรุ่นมากขึ้น รวมทั้งการทำหน้าที่พ่อในการดูแลลูกร่วมกัน (5) การเตรียมสำหรับการคลอดและการเป็นแม่ แม่วัยรุ่นมีการเตรียมร่างกายก่อนคลอดควบคู่ไปกับการวางแผนด้านการเลี้ยงลูก การคุมกำเนิด การศึกษา และการประกอบอาชีพ ทั้งนี้แม่วัยรุ่นทุกกรณีมีการเรียนรู้ทางสังคมเกี่ยวกับการเป็นแม่จากบุคคลในครอบครัว ตลอดจนสื่อออนไลน์ (6) การยอมรับบทบาทการเป็นแม่ แม่วัยรุ่นทุกกรณียอมรับบทบาทแม่ได้ โดยได้รับการสนับสนุนการดำรงบทบาทจากครอบครัว โรงเรียน เพื่อนบ้าน และชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานสาธารณสุข สถานศึกษา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัว และชุมชนในการสนับสนุนการดำรงบทบาทความเป็นแม่ของแม่วัยรุ่น ในด้านการเลี้ยงบุตร การสนับสนุนทางอารมณ์ทั้งในช่วงการตั้งครรภ์ถ้าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีโอกาสได้รับการส่งเสริมความเชื่อมั่นในการปฏิบัติบทบาทมารดา ด้วยวิธีส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง 4 แหล่ง คือ 1) ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ 2) การใช้ตัวแบบ 3) การใช้คำพูดชักจูง

4) การกระตุ้นทางอารมณ์¹⁷ จะช่วยให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีความเชื่อมั่นว่าจะปฏิบัติบทบาทมารดาได้อย่างเหมาะสม และประสบความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดา และสิ่งที่บ่งบอกถึงความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาประกอบด้วย 1) การมีสัมพันธภาพที่ดีกับทารก 2) ความสามารถ และความมั่นใจในการแสดงพฤติกรรมการเป็นมารดา 3) การแสดงออกถึงความพอใจความสุขและความชื่นชมยินดีในบทบาทการเป็นมารดา^{31,32}

บทบาทหน้าที่การเป็นมารดาแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอดและระยะเลี้ยงดูบุตรหลังคลอด³⁵ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่การเป็นมารดาในระยะตั้งครรภ์ ถือเป็นการปรับตัวในระยะแรกของการเป็นมารดาที่ต้องกระทำให้สำเร็จ แต่เนื่องจากบทบาทหน้าที่การเป็นมารดานั้นเป็นปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนและต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หญิงตั้งครรภ์ต้องเรียนรู้และปฏิบัติบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบให้เหมาะสม²⁸ ดังนั้นการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่การเป็นมารดาจึงไม่ได้เกิดขึ้นจากสาเหตุภายนอกการเป็นผู้หญิง หรือการกระทำสืบเนื่องตามวัฒนธรรมเท่านั้นแต่เป็นพฤติกรรมของการเรียนรู้ซึ่งเป็นกระบวนการที่ประกอบกันระหว่างสติปัญญา ความรู้คิดและความรู้สึก^{31,32} (Cognitive-affective process)

การส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีความเชื่อมั่นในการดำรงบทบาทมารดาได้ประสบความสำเร็จนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยนำโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองมาส่งเสริมความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาในกลุ่มหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น โดยนำแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง¹⁷ มาพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง โดยการใช้ตัวแบบซึ่งถือว่ามีความสำคัญในการมาส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์เรียนรู้ผ่านตัวแบบผ่าน

กระบวนการของการตั้งใจ การเก็บจำ การกระทำ และแรงจูงใจ ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านสื่อทำให้เกิดความเข้าใจง่ายขึ้น และรับรู้สิทธิตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ปัญหการตั้งครรภ์วัยรุ่น เพื่อส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นลดความกลัว ความวิตกกังวล เกิดความรักและความผูกพันระหว่างมารดาและทารก และประสบความสำเร็จในการดำรงบทบาทการเป็นมารดา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น
วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์และระยะ 72 ชั่วโมงหลังคลอด
- 2) เพื่อเปรียบเทียบความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์และระยะ 72 ชั่วโมงหลังคลอดหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง

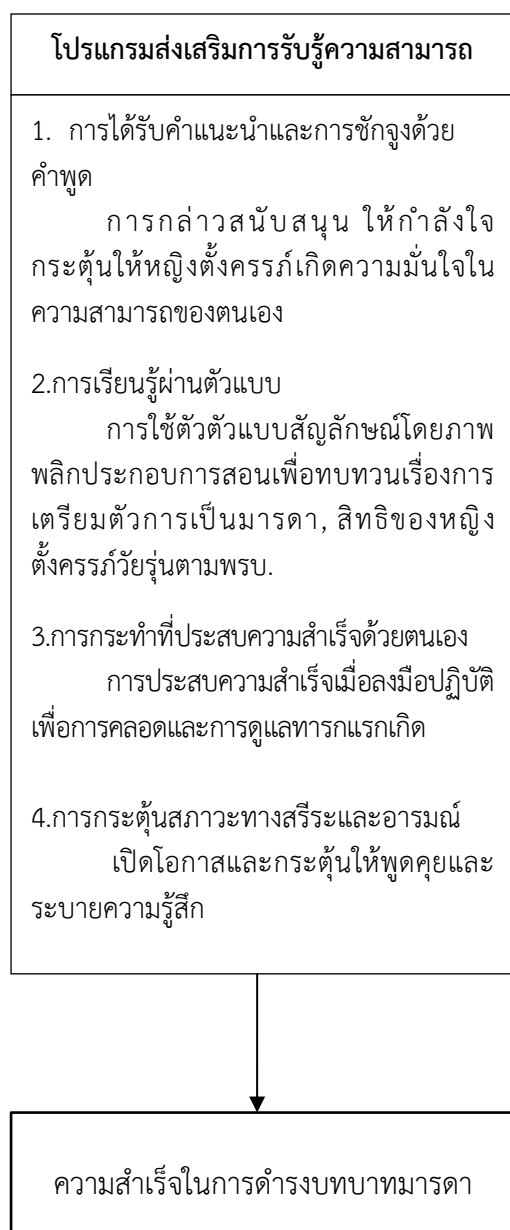
คำถามการวิจัย

โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองส่งผลต่อความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครรภ์แรกหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

หลังการทดลองหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น มีค่าคะแนนเฉลี่ยความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์ และระยะ 72 หลังคลอดสูงกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นก่อนได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Research Design) แบบทดสอบก่อนหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาหญิงตั้งครรภ์ครั้งแรกที่มีอายุไม่เกิน 19 ปี อายุครรภ์อยู่ในช่วง 32 ถึง 38 สัปดาห์ โดยคัดเลือกแบบเจาะจงจากทะเบียนที่มารับตรวจตามนัด

ที่แผนกฝากครรภ์โรงพยาบาลบ้านหมี่ ช่วงเดือนมีนาคม ถึงพฤษภาคม 2565 และคำนวณกลุ่มตัวอย่างตามแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลองโดยใช้ Power Analysis ตามวิธีของโคเฮน^{21,22} โดยกำหนดให้ขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.70 และอำนาจในการทดสอบทางสถิติเท่ากับ 0.80 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 ทดสอบแบบ one-tailed ได้กลุ่มตัวอย่างขนาดกลุ่มละเท่ากับ 50 ราย¹²

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถตนเองเป็นการจัดกิจกรรมให้กับหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ผู้วิจัยจัดขึ้นตามแนวคิดการรับรู้สมรรถนะแห่งตนของแบนดูรา¹⁷ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นเกิดการรับรู้ความสามารถของตนเอง และตัวแบบสัญลักษณ์ผ่านสื่อ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล เช่น อายุ ระดับการศึกษา ความพร้อมในการมีบุตร สถานภาพสมรส/อยู่ร่วมกันกับสามี ประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กก่อน การได้รับความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูทารก และผู้ช่วยในการเลี้ยงดูทารก

2. แบบสอบถามความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดา ของศรีสมร ภูมณสกุลและคณะ (2547) ซึ่งอาศัยแนวคิดของรูบินและเมอร์เซอร์^{31,32,36} แบบสอบถามความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดา (MRAS-Form B) ของศรีสมร ภูมณสกุล (2547) โดยได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ได้ค่า CVI เท่ากับ 0.87 และนำมาหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อได้รับอนุมัติให้ดำเนินการวิจัยได้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2565 ถึง 31 พฤษภาคม 2565 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยแนะนำตัวกับหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น สร้างสัมพันธภาพ คัดกรองกลุ่มตัวอย่างโดยการสัมภาษณ์หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นในห้องที่เป็นสัดส่วน มีความเป็นส่วนตัว แจ้งวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัยและชี้แจงการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการศึกษา

2. เมื่อหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นให้ยินยอมเข้าร่วมการวิจัย แล้วดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ระยะที่ 1 อายุครรภ์ 32 สัปดาห์ ให้ตอบแบบสอบถามการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิบัติบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น (กลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง) และโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนโดยผู้วิจัยจัดให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้เห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมกาปฏิบัติบทบาทมารดา โดยทำกิจกรรมเป็นรายกลุ่มๆ ละ 3-5 คน เนื้อหาประกอบด้วย การนำเสนอผ่านสื่อพบ.หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ประสบการณ์การปฏิบัติบทบาทมารดาของแม่วัยรุ่น การสร้างจินตนาการเกี่ยวกับการบทบาทการเป็นมารดา การให้ความรู้และฝึกทักษะในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างมารดากับทารกในครรภ์ การดูแลทารก รวมถึงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผู้วิจัยให้ตอบแบบสอบถามความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งที่ 1

ระยะที่ 2 72 ชั่วโมงหลังคลอด (ก่อนจำหน่ายจากโรงพยาบาล) ผู้วิจัยให้ตอบแบบสอบถามความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งที่ 2

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาและอนุมัติจากคณะกรรมการวิจัยและจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของโรงพยาบาลบ้านหมี่เลขที่ 2565/02 วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565 จากนั้นได้เริ่มดำเนินการเก็บข้อมูล ซึ่งในขั้นตอนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมวิจัย โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยสิทธิประโยชน์ในการเข้าร่วม หรือปฏิเสธในการเข้าร่วมวิจัย หากผู้เข้าร่วมวิจัยยินยอมเข้าร่วมในการวิจัยให้ลงลายมือชื่อยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร และเมื่อผู้เข้าร่วมวิจัยต้องการจะออกจากการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนั้นผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถหยุดการให้ข้อมูลได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ยค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์เปรียบเทียบกับความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์ระยะ 72 ชั่วโมง หลังคลอดของกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองโดยใช้สถิติค่าที (Dependent t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 17 -19 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 17.43 ปี (S.D.=1.33) สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษามากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 63.30 มีอาชีพแม่บ้านมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 33.30 รายได้ครอบครัว 5,000-10,000 บาท ต่อเดือนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนใหญ่มี

ความพึงพอใจของรายได้ คิดเป็นร้อยละ 73.30 อยู่ร่วมกับสามีคิดเป็นร้อยละ 100.00 ไม่มีประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กเล็ก คิดเป็นร้อยละ 60 มีความพร้อมในการมีบุตร คิดเป็นร้อยละ 76 มีประวัติการฝากครรภ์ก่อนอายุครรภ์ 12 สัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 53.30

2. ความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น

2.1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์และ 72 ชั่วโมงหลังคลอด วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าที่ (Dependent t-test) ผลการศึกษาพบว่าหญิง

ตั้งครรภ์วัยรุ่นมีคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์ ($M+S.D.=94.12+6.34$) และในระยะ 72 ชั่วโมงหลังคลอด ($M+S.D.=103.06+5.14$) สูงกว่าก่อนเข้าโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$ และ $p<0.001$ ตามลำดับ)

เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ด้วยการวิเคราะห์ t-test พบว่ามีความแตกต่างกัน ($t_{58} = -3.253, p=0.002$) ที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์และในระยะ 72 ชั่วโมงหลังคลอด ($t_{58} = -9.152, p=0.000$) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นก่อนและหลังเข้าโปรแกรมที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์ และระยะ 72 ชั่วโมงหลังคลอด ($n= 50$)

ตัวแปร	Mean	S.D.	Mean different	T	df	p-value
ความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์						
ก่อนการเข้าโปรแกรม	85.53	14.26	-9.266	-3.253	58	0.002**
หลังการเข้าโปรแกรม	94.12	6.34				
ในระยะ 72 ชั่วโมงหลังคลอด	103.06	5.14	-16.733	-9.152	58	0.000***

** $p<0.05$ และ *** $p<0.001$

3.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์ และระยะ 72 ชั่วโมงหลังคลอดก่อนและหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าที่ (Paired t-test) พบว่าหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นก่อนเข้าโปรแกรมมีความแตกต่างของคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์

($M+S.D.=94.12+6.34$) และ 72 ชั่วโมงหลังคลอด ($M+S.D.=103.06+5.14$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.001$)

เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ด้วยการวิเคราะห์ Paired t-test พบว่ามีความแตกต่างกันที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์และระยะ 72 ชั่วโมงหลังคลอด ($t_{29} = -11.44, p<0.001$) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์ และระยะ 72 ชั่วโมงหลังคลอด หลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง

ตัวแปร	อายุครรภ์ 38 สัปดาห์		ระยะ 72 ชั่วโมง หลังคลอด		paired t-test	df	p-value
	M	S.D.	M	S.D.			
ความสำเร็จในการดำรง บทบาทมารดา (n=50)	94.12	6.34	103.06	5.14	-11.44	29	0.000*
							**

**

*** $p < 0.001$

การอภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1 ค่าเฉลี่ยคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์และระยะ 72 ชั่วโมงหลังคลอดหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองจะสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมและระยะ 72 ชั่วโมงหลังคลอดมีคะแนนความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาสูงกว่าที่อายุครรภ์ 38 สัปดาห์ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานโดยอาจอธิบายได้ว่า การที่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติบทบาทมารดา ผ่านการเรียนรู้ข้อมูลจาก 4 แหล่ง คือ ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ การใช้ตัวแบบทั้งในรูปวีดิทัศน์และคู่มือ การใช้คำพูดชักจูงและการกระตุ้นทางอารมณ์¹⁷ การให้ความรู้คำแนะนำและการฝึกทักษะบทบาทการเป็นมารดา การสร้างสัมพันธภาพกับทารกและการดูแลทารก การให้กำลังใจโดยกล่าวชมเชยเมื่อทำบทบาทมารดาที่ถูกต้อง การให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้รับรู้สิทธิตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การให้คำแนะนำเมื่อหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีปัญหาในการปฏิบัติบทบาทมารดา ทำให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจมาก

ขึ้น และช่วยให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีประสบการณ์ในการดูแลทารกที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง เป็นการสร้างความคุ้นเคยแก่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์จริงในการเลี้ยงดูทารกเมื่อทารกคลอดออกมา รวมถึงการให้คำแนะนำทางโทรศัพท์เมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติบทบาทมารดา เป็นการช่วยเหลือด้านข้อมูลในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการดูแลทารกที่เกิดขึ้นกับหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ช่วยลดความวิตกกังวล และช่วยให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติบทบาทการเป็นมารดา^{7,8,10,31,32,40} การที่ผู้วิจัยให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้สังเกตตัวแบบของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่ประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำรงบทบาทมารดา การดูแลบุตร ประกอบกับการใช้คำพูดชักจูงโน้มน้าวจิตใจ ให้กำลังใจ กระตุ้นให้เกิดความคิดในการดำรงบทบาทมารดาที่เหมาะสมตั้งแต่ตั้งครรภ์ และเมื่อหลังคลอด หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้เห็นตัวแบบแสดงพฤติกรรมการปฏิบัติบทบาทมารดาแล้วหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นจะเกิดการเรียนรู้ และเลียนแบบทำตามตัวแบบ เกิดความคิดคล้ายตามว่าตนเองก็สามารถปฏิบัติบทบาทมารดาได้เช่นเดียวกับตัวแบบ นอกจากนี้ยังพบว่าการส่งเสริมความเชื่อมั่นในการปฏิบัติบทบาทมารดาโดยการชมเชย และ

ได้รับการสนับสนุนให้บุคคลในครอบครัว ได้แก่ สามี และญาติ คอยช่วยเหลือให้กำลังใจอยู่เสมอ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างอยู่ร่วมกับสามี คิดเป็นร้อยละ 100.00 พบว่าถ้าหญิงวัยรุ่นรับรู้ว่ตนได้รับการสนับสนุนจากสามีบิดามารดา สมาชิกในครอบครัว เพื่อน และบุคคลอื่นๆ จะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยหญิงวัยรุ่นตั้งครรภ์สามารถปรับตัวต่อการตั้งครรภ์และปฏิบัติบทบาทหน้าที่การเป็นมารดาในระยะตั้งครรภ์ได้ง่ายขึ้น^{21,22,35}

ซึ่งสามารถอธิบายเหตุผลได้ว่าโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิบัติบทบาทมารดา เริ่มให้ตั้งแต่อายุครรภ์ 32-38 สัปดาห์ ซึ่งเป็นระยะตั้งครรภ์ด้วยการเตรียมตัวสู่บทบาทการเป็นมารดาโดยการส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับบทบาทการเป็นมารดา ในการดูแลทารก เพื่อช่วยให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นยอมรับในบทบาทการเป็นมารดาที่เกิดขึ้นกับตนเอง และทำให้ทราบว่าตนเองต้องปฏิบัติบทบาทเกี่ยวกับการดูแลทารกอย่างไร^{31,32,36} การส่งเสริมกิจกรรมในบทบาทมารดา จะช่วยให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีสัมพันธภาพที่ดีกับทารก ช่วยเพิ่มพูนความรู้ให้กับมารดา ในการดูแลทารก เช่นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับทารก การอาบน้ำ การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จะช่วยให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีทักษะในการดูแลทารกดีขึ้น และการแจ่มคู่มือการปฏิบัติบทบาทมารดาให้แก่หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นตั้งแต่ในระยะตั้งครรภ์ก็จะช่วยให้ได้ทบทวนความรู้ และช่วยสร้างความเชื่อมั่นในการกระทำกิจกรรมต่างๆ ในการดูแลทารกตั้งแต่ในระยะตั้งครรภ์จนถึงระยะหลังคลอด และฝึกทักษะในการสร้างสัมพันธภาพกับทารกและการดูแลทารกตั้งแต่ในระยะฝากครรภ์ และสร้างความเชื่อมั่นในการกระทำกิจกรรมต่างๆ ในการเลี้ยงดูทารก รวมทั้งการให้กำลังใจ โดยการกล่าวชมเชยเมื่อหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นกระทำบทบาทมารดาได้ถูกต้องจะช่วยให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีกำลังใจ มีความสุขในการทำบทบาทการเป็น

มารดา มีความพึงพอใจในบทบาทมารดาของตนเองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า เมื่อหญิงตั้งครรภ์ได้รับความรู้ และฝึกทักษะเกี่ยวกับพฤติกรรมของทารก การตอบสนองความต้องการของทารก การสร้างความสัมพันธ์กับทารก และการเลี้ยงดูทารก^{7,8,10,31,32} ส่งผลให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีความรู้ความเข้าใจ แปลความหมายของพฤติกรรมที่ทารกแสดงออก และสามารถตอบสนองความต้องการของทารก รวมถึงสามารถดูแลทารกได้อย่างถูกต้องเหมาะสมซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้มารดาวัยรุ่นประสบความสำเร็จในบทบาทการเป็นมารดาได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. นักสังคมสงเคราะห์และพยาบาลในแผนกฝากครรภ์ ควรร่วมกันจัดให้มีการส่งเสริมความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของ หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น เพื่อช่วยให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้เตรียมตัวสู่บทบาทมารดาตั้งแต่ในระยะตั้งครรภ์ โดยใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดำรงบทบาทมารดา ซึ่งเนื้อหาของโปรแกรมที่ถูกพัฒนาขึ้นเน้นการใช้ตัวแบบที่เหมาะสมกับพัฒนาการของช่วงวัยรุ่น เช่นการให้ความรู้ผ่านสื่อ คู่มือ การให้หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นได้รับรู้สิทธิตามพระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น เพราะจะทำให้วัยรุ่นเกิดความสนใจต่อการเรียนรู้ และเพิ่มความเชื่อมั่นในการปฏิบัติบทบาทมารดาได้อย่างเหมาะสมและลดความวิตกกังวลต่อการใช้ชีวิตในสังคมได้ ลดการทิ้งบุตรเข้าสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าต่อไป

2. ควรมีการติดตามผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดำรงบทบาทมารดาในระยะยาวเพื่อการช่วยเหลือและติดตามปัญหาหลังกลับไปใช้ชีวิตในครอบครัวและชุมชน

ข้อจำกัดในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) ไม่ได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง (randomizesampling) อาจทำให้เกิดข้อจำกัดในการนำผลการวิจัยไปอ้างอิงกลุ่มประชากรที่เป็นหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรก ที่มีคุณสมบัติแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่าง

เอกสารอ้างอิง

1. กิณี ชัยสวรรค์, เยาวลักษณ์ เสรีเสถียร, และฉวีวรรณ อยู่สำราญ. (2554) ปัจจัยทำนายภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในมารดาวัยรุ่น. *Journal of Nursing Science*.29(4), 61-69.
2. กุลธิดา หัตถกิจพานิชกุล, วรรณพาหุวัฒนกร, เยาวลักษณ์ เสรีเสถียร, และดิฐกานต์ บริบูรณ์หิรัญสาร. (2555). ผลของโปรแกรมการสอนร่วมกับการมีส่วนร่วมของสามีต่อการปรับตัวด้านบทบาทการเป็นมารดาของมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอด. *วารสารสภาการพยาบาล*, 27(4), 84-95.
3. เกตย์สิริ ศรีวิไล. (2554) ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจต่อพฤติกรรมป้องกันการจัดตั้งครรภ์ซ้ำในมารดาวัยรุ่นหลังคลอด. *วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. สงขลา.
4. จิราวรรณ พักน้อย, นิสากร กรุงไกรเพชร และพรนภา หอมสินธุ์. (2560). ผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตต่อการรับรู้สมรรถนะแห่งตนและความคาดหวังในผลลัพธ์ของการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 35(3), 58-68.
5. ฉันทนา ไตรบุญ, วันสุรีย์ พรหมภัทร, วรลักษณ์ ศรินทรนนท์. (2555). การป้องกันการตั้งครรภ์ของสตรีอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่มาฝากครรภ์ ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในอำเภอเมืองจังหวัดพังงา. *วิทยานิพนธ์ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*. นครศรีธรรมราช.
6. ธัญญารัตน์ จิวสิทธิประไพ, มยุรี นิรัตธราดร และคมสันต์ สุวรรณฤกษ์. (2558). ผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อพฤติกรรมการรับประทานยาคุมกำเนิดในมารดาวัยรุ่น. *จดหมายเหตุทางแพทย์ แพทยสมาคมสมาคมแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์*, 98(5), 444-450.
7. นุชนาถ สะคะมณี. (2541). ผลการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อความสามารถในการดำรงบทบาทมารดาครั้งแรกของมารดาหลังคลอด. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลศึกษา) คณะพยาบาลศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
8. ผกาทิพย์ สิงห์คำ (2545) ผลของการให้คำแนะนำโดยใช้ สื่อวีดิทัศน์ต่อความสามารถในการตอบสนองพฤติกรรมทารกของมารดาภายหลังคลอดครั้งแรก (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต , บัณฑิตวิทยาลัย). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
9. พิกุล อุทัยยา. 2557. ผลของโปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้สมรรถนะแห่งตนที่บ้านต่อพฤติกรรมการดูแลตนเองของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรก. *ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา*. ชลบุรี.
10. มนต์ตรา พันธุ์พัก. (2551) ผลของโปรแกรมการส่งเสริมบทบาทการเป็นมารดา ต่อความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดากับทารก ความพึงพอใจในบทบาทของมารดา ความสามารถในการเรียนรู้พฤติกรรมทารก และการเจริญเติบโตของทารก. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด). บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยมหิดล.
11. ฤดี ปุ่บบางกะดี, และ เอมพร รตินธร. (2557). ปัจจัยและผลกระทบจากการตั้งครรภ์ซ้ำของสตรีวัยรุ่นไทย:กรณีศึกษาในกรุงเทพมหานคร. *วารสารพยาบาลศาสตร์*, 32(2), 23-31.
12. วิชชุดา พุทธิศาวงศ์, โสเพ็ญ ชูนวน, และ ศศิ กานต์ กาละ. (2560). ผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองร่วมกับการสนับสนุนจากสามีต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 9(3), 12-24.
13. ศิริพร จิรวัดน์กุล, สมพร รุ่งเรืองกลกิจ, ดารุณี จงอุดมการณ์, กฤตยา แสงเจริญ, สร้อย อนุสรณ์ธีรกุล, สมพร วัฒนกุลเกรียติ, โสมภัทร ศรีไชย, และ สรวงสุดา เจริญวงศ์. (2554). การศึกษาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น (แม่วัยใส). ศูนย์ประสานงานองค์การ

- อนามัยโลกด้านการวิจัยและฝึกอบรมด้านเพศภาวะและสุขภาพมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
14. ศรีสมร ภูมณสกุล, อรพรรณ สมบูรณ์ทรัพย์, อุษา ศิริวัฒนโชค. (2547). การพัฒนาแบบวัดความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดา: ฉบับปรับปรุงและคุณสมบัติทางการวัด. วารสารพยาบาลศาสตร์, 22(1): 28-38.
 15. สุนิดา ชูแสง, (2547) ผลของการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถการเป็นมารดาต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่การเป็นมารดาของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรก, (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. สาขาการพยาบาลมารดาและทารก). คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 16. Bandura,A., (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. Psychological Review.84(2), 191-215
 17. Bandura, A. (1986). Social foundations of thought and action New Jersey. Prentice Hall.
 18. Bobak,I.M.,&Jensen, M.D.(1987).Essential of Maternity Nursing: Nursing care of the childbearing
 19. family. (2nd ed). St. Louis: The C.V. Mosby company.
 20. Brouse, A.J. (1988). Easing the transition to the maternal role Journal of Advanced Nursing, 13,167-172
 21. Cohen, S. M., Kenner, C. A.,& Hollings, A. O. (1991). Maternal neonatal and women's health nursing.Pennsylvania: Springhouse Corporation.
 22. Cohen, J. (1988). Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences. (2nd ed). New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
 23. Conde-Agudelo A, Belizan JM, &Lammers C. (2005).Maternal-perinatal morbidity.
 24. mortality associated with adolescent pregnancy in Latin America: Cross-sectional study. Am J ObstetGynecol, 192(2), 342-349.
 25. Cram - Elsberry, C. &Mally - Corrinet, A. (1986). The adolescent parent. In S.H. Johnson (Ed.)
 26. Nursing assessment and strategies for the family at risk: Parenting. (2nd ed). Philadelphia:J.B.Lippincott Comp.
 27. Green,C.J., & Wilkinson, J.M. (2004). Maternal newborn nursing care plans. St. Louis: The C.V.Mosbycompany.
 28. Griffin, K. F. 1993. Maternal role attainment. IMAGE: Journal of Nursing Scholarship23(3): 257-262.
 29. Khashan AS, Baker PN, & Kenny LC. (2010). Preterm birth and reduced birthweight in first and second teenage pregnancies: a register-based cohort study. BMC Pregnancy Childbirth.9(10), 36.
 30. Lemaster, E. E., (1987). Parenthood as crisis. Journal of Marriage and Family, 19, 352-355.
 31. Mahavarkar SH, Madhu, C.K. & Mule, V.D. (2008), A comparative study of teenage pregnancy. American Journal of Obstetrics & Gynecology, 28(6), 604-607.
 32. Mercer, R.T. (198). The process of maternal role attainment over the first year. Nursing Research,34(4), 198-204.
 33. Mercer, R.T. (1986). Predictors of maternal role attainment at one year post - birth. Western Journal of Nursing Research, 8(1), 9-32.
 34. Mercer, R.T. (2000). Maternal role attainment - Becoming a mother. In Tomy, A. M., &Alligood,M. R. (Eds.), Nursing theorists and their work. St. Louis Missouri: Mosby Elsevier
 35. Mercer, R.T. & Walker, L. O. (2006). A review of nursing interventions to foster becoming a mother.JOGNN, 35(5), 568-581.
 36. Nuwayhid, K. A. 1991. Role transition, distance and conflict. In S. C. Roy and H. A.Andrews (eds.), The Roy model: The

-
-
- definitive statement, pp 363-376. Norwalk:Appleton & Lange.
37. Richardson, P. (1981). Women's perceptions of their important dyadic relationships during pregnancy. *Maternal - Child Nursing Journal*, 10, 159-174.
 38. Rubin, R. (1967). Attainment of the maternal role. Part 11: Models and referents. *Nursing Research*, 16, 324-346.
 39. Sander, L. W., & Buckner, E. B. (2006). The newborn behavioral observations system as a nursing intervention to enhance engagement in first time mothers: feasibility and desirability. *Pediatric Nursing*, 32(5), 455-459
 40. Shaw, H. S. W. (1986). Telephone audiotape for parenting education: Do they really help? *MCN, The American Journal of Maternal/Child Nursing*, 11, 108-111
 41. Tedder, J. L. (2008). Give then the HUG: An innovative approach to helping parents understand the language their newborn. *The Journal of Perinatal Education*, 35(2), 68-71
 42. World Health Organization. (2012). *Adolescent pregnant: Issues in adolescent health and development*. Geneva: The Organization.